

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
GERARD HOGAN
prednesené 24. septembra 2020¹

Vec C-398/19

BY
za účasti:
Generalstaatsanwaltschaft Berlin

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Kammergericht Berlin (Vyšší krajský súd Berlín, Nemecko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Únie – Vydanie štátneho príslušníka členského štátu do tretej krajiny – Dožiadaná osoba získala občianstvo Únie až po premiestnení svojho centra životných záujmov do dožiadaného členského štátu – Ochrana štátnych príslušníkov pred vydaním – Povinnosti dožiadaného štátu a členského štátu pôvodu občana Únie – Cieľ zabrániť riziku beztretnosti v trestnom konaní“

I. Úvod

1. Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV)² výrazne zjednodušilo režim odovzdávania podozrivých osôb medzi členskými štátmi. No ako jasne ukazuje pojednávaná vec, napriek tomu vznikajú ťažkosti v súvislosti so žiadosťami o vydanie z tretích štátov.

2. Aj keby bolo možné predpokladať, že takéto žiadosti tretích štátov by v zásade nemali patriť do rozsahu pôsobnosti práva Únie, osobitný problém nastolený v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva zo skutočnosti, že väčšina členských štátov³ zakazuje vydávanie ich vlastných štátnych príslušníkov do tretích štátov⁴, pričom namiesto toho preferuje v takýchto prípadoch uplatnenie „aut

1 Jazyk prednesu: angličtina.

2 Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34, zmenené a doplnené rámcovým rozhodnutím Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) (ďalej len „rámcové rozhodnutie 2002/584“).

3 21 členských štátov Európskej únie pripojilo vyhlásenie k Európskemu dohovoru o vydávaní Rady Európy z 13. decembra 1957 (Séria európskych zmlúv – č. 24), v ktorom sa uvádza, že nebudú vydávať štátnych príslušníkov, a/alebo sa v ňom vymedzuje význam pojmu „občan“ na tento účel podľa Európskeho dohovoru o vydávaní, niekedy s obmedzeniami alebo rozšíreniami. Tak napríklad Dánsko, Fínsko a Švédsko rozšírili výnimku na štátnych príslušníkov týchto krajín, ako aj občanov Nórska a Islandu a na ľudí s bydliskom v jednej z týchto krajín. Na druhej strane Poľsko a Rumunsko rozšírili výnimku na osoby, ktorým bol v ich krajinách udelený azyl. Vyhlásenia a výhrady sú k dispozícii online na webovej stránke Rady Európy:

https://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties/-/conventions/treaty/024/declarations?p_auth=nQgww713 (posledný prístup 11. septembra 2020). To svedčí o prevalencii výnimky štátnej príslušnosti. Informácie o nemeckom vyhlásení sú uvedené v bode 11 nižšie.

4 „Výnimka štátnej príslušnosti“. Pozri Deen-Ryacsmany, Z., Blekxtoon, R.: The Decline of the Nationality Exception in European Extradition. In: *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, ročník 13(3), Brill Nijhof, s. 317 – 364, kde autori na strane 322 zdôrazňujú, že „história nevydávania štátnych príslušníkov v Európe siaha minimálne do 18. – 19. storočia. Dominancia občianskoprávných systémov vyústila do toho, že výnimka štátnej príslušnosti bola uznaným pravidlom, ktoré bolo zakotvené ústavnými ustanoveniami, vnútroštátnymi zákonmi a dohodami o vydávaní osôb. Aj zmluvy uzavreté so štátmi s common law systémom – ktoré nie sú proti vydaniu svojich štátnych príslušníkov – zvyčajne ponechali slobodu strán nevydávať svojich občanov nedotknutú.“

judicare“ časti zásady *aut dedere, aut judicare* (buď vydať, alebo stíhať).⁵ Vzhľadom na to, že členské štáty, ktoré odmietajú vydávať svojich štátnych príslušníkov do tretích štátov, vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch vždy stanovujú, že spáchanie takýchto trestných činov ich občanmi kdekoľvek na svete je možné vyšetrovať v ich štáte podľa zásady extrateritoriálnej jurisdikcie v trestných veciach všeobecne akceptovanej v medzinárodnom práve (t. j. známej ako „zásada aktívnej právnej subjektivity“)⁶, je toto obmedzenie vydávania v praxi o niečo menej problematické, ako by to mohlo byť v prípade iných skutočností.

3. V tejto súvislosti sa dostávajú do pozornosti ťažkosti, ktoré boli po prvýkrát uvedené v skutkových okolnostiach rozsudku Súdneho dvora zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin⁷. Čo v situácii, keď si občan jedného členského štátu uplatní právo na voľný pohyb na účely presťahovania sa do iného členského štátu, pričom tento iný štát odmieta vydať svojich vlastných štátnych príslušníkov do tretích štátov a využíva zásadu *aut dedere, aut judicare*? Znamená zásada zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti (článok 18 ZFEÚ) a právo na voľný pohyb (článok 21 ZFEÚ), že hostiteľský členský štát je v zásade tiež určitým spôsobom povinný rozšíriť pravidlo zakazujúce vydanie jeho vlastných štátnych príslušníkov o občanov iných členských štátov, ktorí si uplatnili právo na voľný pohyb?

4. Kladná – ak v tomto prípade prichádza do úvahy – odpoveď bola Súdny dvorom na tieto otázky poskytnutá vo veci Petruhhin. No Súdny dvor tiež konštatoval, že postavenie osoby, ktorú by som v tomto prípade mohol nazvať osobou uplatňujúcou voľný pohyb, nemožno považovať za úplne rovnaké ako postavenie občana hostiteľského členského štátu, a to práve preto, že vnútroštátne právne predpisy členských štátov vo všeobecnosti nepredpokladajú výkon súdnej právomoci v súvislosti s extrateritoriálnymi trestnými činmi spáchanými osobami, ktoré nie sú ich občanmi, v zahraničí, a to prinajmenšom bez určitých obmedzení. Ako uviedol Súdny dvor:

„... hoci... nevydanie príslušníkov členských štátov je... vo všeobecnosti kompenzované možnosťou dožiadaného členského štátu stíhať vlastných štátnych príslušníkov za závažné trestné činy spáchané mimo jeho územia, tento členský štát spravidla nemá právomoc súdiť za takéto skutky, ak ani páchatel, ani obeť údajného trestného činu nie sú jeho štátnymi príslušníkmi.“⁸

Táto dilema tvorí jadro rozsudku vo veci Petruhhin.

5. To nás privádza k tomuto návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Týmto návrhom sa Kammergericht Berlin (Vyšší krajský súd Berlín, Nemecko) domáha objasnenia vo vzťahu k povinnostiam, vyplývajúcim zo ZFEÚ, členského štátu, ktorého právne predpisy zakazujú vydanie vlastných občanov do tretieho štátu na účely trestného konania, v súvislosti so žiadosťami o vydanie týkajúcich sa občanov iných členských štátov, ktorí sa v súčasnosti zdržiavajú na jeho území alebo na jeho hraniciach.

6. Súdny dvor je teda opätovne požiadaný o objasnenie povinností členských štátov vyplývajúcich zo zásad uvedených v rozsudku vo veci Petruhhin⁹. V súvislosti s určitou mierou novosti riešenia uvedeného v rozsudku vo veci Petruhhin sa zdá, že toto rozhodnutie nebolo všeobecne akceptované zo strany členských štátov. Niektoré poukázali na právne a praktické ťažkosti, ktoré pre členské štáty predstavuje, pokiaľ ide o jeho uplatňovanie. Predtým, ako sa budem zaoberať niektorou z týchto otázok, je potrebné najskôr uviesť príslušné právne ustanovenia, ktoré sú predmetom sporu, a následne zhrnúť skutkový stav prejednávanej veci.

5 Ako už uviedol generálny advokát Bot v návrhoch, ktoré predniesol vo veci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330, poznámka pod čiarou 25), výraz „povinnosť stíhať“ je v tomto kontexte používaný najčastejšie. V skutočnosti sa však táto povinnosť obmedzuje na predloženie prípadu orgánom činným v trestnom konaní. Nezahŕňa skutočnú povinnosť začať trestné stíhanie. To, či sa začne konanie, závisí skôr od dôkazov: pozri „The obligation to extradite or prosecute (*aut dedere aut judicare*)“, *Final Report of the International Law Commission* 2014, bod 21).

6 Pozri napríklad rozhodnutie Stáleho dvora medzinárodnej spravodlivosti zo 7. septembra 1927, Vec SS Lotus, Francúzsko/Turecko, Ser. A. č. 10.

7 Rozsudok zo 6. septembra 2016 (C-182/15, EU:C:2016:630) (ďalej len „Petruhhin“).

8 Bod 39 rozsudku Petruhhin.

9 Bod 50 rozsudku Petruhhin.

II. Právny rámec

A. Európsky dohovor o vydávaní z roku 1957¹⁰

7. Článok 1 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 znie takto:

„Zmluvné strany sa zaväzujú vzájomne si vydávať, v súlade s ustanoveniami a podmienkami uvedenými v tomto dohovore, všetky osoby, proti ktorým vedú príslušné orgány dožadujúcej strany trestné stíhanie pre trestný čin alebo ktoré vyžadujú tieto orgány na výkon trestu alebo ochranného opatrenia.“

8. Článok 6 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 stanovuje:

„1 (a) Zmluvné strany majú právo odmietnuť vydanie svojich občanov.;

(b) Každá zmluvná strana môže vyhlásením urobeným pri podpise alebo ukladaní svojej ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe, v rozsahu, v akom sa jej to týka, a na účely tohto dohovoru vymedziť pojem „občan“.;

(c) Občianstvo sa bude určovať k času, keď sa prijíma rozhodnutie o vydaní. Ak však vyžiadaná osoba je v období medzi prijatím rozhodnutia o vydaní a jeho vykonaním uznaná za občana dožiadanej strany, môže dožiadaná strana použiť ustanovenia obsiahnuté v písmene a) tohto článku.

2 Ak dožiadaná strana nevydá svojho občana, odovzdá na žiadosť dožadujúcej strany vec svojim príslušným orgánom, aby mohli začať trestné stíhanie, pokiaľ to považujú za vhodné. Spisy, informácie a usvedčujúce veci, ktoré sa vzťahujú na trestný čin, sa za tým účelom bezplatne odovzdajú spôsobom uvedeným v odseku 1 článku 12. Dožadujúca strana bude informovaná o výsledku svojej žiadosti.“

9. Článok 12 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 (vložený druhým dodatkovým protokolom k Európskemu dohovoru o vydávaní z roku 1957¹¹ v súčasnosti stanovuje:

„1 Žiadosť sa podáva písomne a odosiela ju ministerstvo spravodlivosti dožadujúcej zmluvnej strany ministerstvu spravodlivosti dožiadanej zmluvnej strany; odoslanie žiadosti diplomatickou cestou sa nevylučuje. Iné spôsoby vzájomného styku sa môžu dojednať dohodou medzi dvoma alebo medzi viacerými stranami.^[12]

2 K žiadosti sa priloží:

(a) originál alebo overená kópia vykonateľného rozsudku o treste alebo rozhodnutia o uložení ochranného opatrenia alebo príkazu na vzatie do väzby, alebo iného príkazu, ktorý má rovnaký účinok a bol vydaný v súlade s konaním ustanoveným právnym poriadkom dožadujúcej strany;

(b) opis trestných činov, pre ktoré sa vydanie žiada; čo najpresnejšie uvedenie času a miesta ich spáchania, právnej kvalifikácie a odkazu na príslušné právne predpisy;

10 Účinnosť v Nemecku nadobudol 1. januára 1977 a na Ukrajine 9. júna 1998. Európsky dohovor o vydávaní z roku 1957 je účinný aj v Rumunsku od 9. decembra 1997.

11 Sériá európskych zmlúv č. 98, platná pre Nemeckú spolkovú republiku od 6. júna 1991, pre Rumunsko od 9. decembra 1997 a pre Ukrajinu od 9. júna 1998. Štvrtý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vydávaní, séria zmlúv Rady Európy č. 212, ktorý obsahuje ďalšie zmeny v článku 12 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957, sa tu neuplatňuje, pretože ho doteraz neratifikovala Nemecká spolková republika, a preto sa medzi Nemeckom a Ukrajinou neuplatňuje.

12 Podľa článku 5 druhého dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o vydávaní zo 17. marca 1978, séria európskych zmlúv č. 98.

- (c) kópia príslušných právnych predpisov a tam, kde to nie je možné, vyhlásenie o právnom stave a čo najpresnejší opis žiadanej osoby spolu s akoukoľvek ďalšou informáciou, ktorá pomôže zistiť jej totožnosť a štátne občianstvo.“

10. Článok 17 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 má názov „Stret žiadostí“ a stanovuje sa v ňom:

„Pokiaľ o vydanie žiada súčasne viac ako jeden štát, či už pre rovnaký trestný čin alebo pre rôzne trestné činy, dožiadaná strana rozhodne po prihliadnutí na všetky okolnosti, najmä na relatívnu závažnosť a miesto spáchania trestných činov, ďalej na dátum žiadostí, na občianstvo vyžadanej osoby a na možnosť následného vydania do ďalšieho štátu.“

11. Spolková republika Nemecko urobila v čase uloženia ratifikačnej listiny, 2. októbra 1976, v súvislosti s článkom 6 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 toto vyhlásenie:

„Vydanie Nemcov zo Spolkovej republiky Nemecko do cudzieho štátu nie je povolené na základe článku 16 ods. 2 prvej vety základného zákona pre Spolkovú republiku Nemecko, a preto musí byť v každom prípade odmietnuté. Pojem ‚občan‘ v zmysle článku 6 ods. 1 písm. b) Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 sa vzťahuje na všetkých Nemcov v zmysle článku 116 ods. 1 základného zákona pre Spolkovú republiku Nemecko.“

Po nadobudnutí účinnosti vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou sa vykonáva rámcové rozhodnutie 2002/584, a po rozhodnutí Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavný súd, Nemecko) týkajúcom sa tejto veci, Spolková republika Nemecko doplnila toto vyhlásenie s cieľom uprednostniť rámcové rozhodnutie 2002/584 vo vzájomnom vzťahu medzi Nemeckom a ostatnými členskými štátmi Európskej únie.¹³

B. Právo Únie

12. Článok 8 rámcového rozhodnutia 2002/584, ktorý sa týka obsahu a formy európskeho zatykača, stanovuje:

„1. Európsky zatykač obsahuje nasledujúce informácie stanovené v súlade s formou, obsiahnutou v prílohe:

- a) totožnosť a štátnu príslušnosť vyžadanej osoby;
- b) názov, adresu, telefónne a faxové číslo a e-mailovú adresu vydávajúceho súdneho orgánu;
- c) dôkaz o vykonateľnom rozsudku, zatykači alebo inom vykonateľnom súdnom rozhodnutí s rovnakým účinkom, ktoré spadá do rozsahu článkov 1 a 2;
- d) charakter a skutkovú podstatu trestného činu, najmä vo vzťahu k článku 2;
- e) opis okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný, vrátane času, miesta a miery účasti vyžadanej osoby na trestnom čine;
- f) uložený trest, ak existuje konečný rozsudok, alebo určený rozsah trestov pre trestný čin podľa práva vydávajúceho členského štátu;

¹³ Vyhlásenie obsiahnuté v note verbale stáleho zastúpenia Nemecka z 8. novembra 2010, zaregistrované na Generálnom sekretariáte úradu pre zmluvy pri Rade Európy 9. novembra 2010.

g) prípadne iné následky trestného činu.

...“

13. Prvý a tretí odsek článku 16 rámcového rozhodnutia 2002/584 s názvom „Rozhodnutie v prípade viacnásobných žiadostí“ znejú takto:

„1. Ak dva alebo viacero členských štátov vydalo európske zatykače na tú istú osobu, rozhodnutie o tom, ktorý z európskych zatykačov sa vykoná, vydá vykonávajúci súdny orgán, pri riadnom zvážení všetkých okolností, najmä relatívnej závažnosti a miesta spáchania trestných činov, ďalej dátumu európskych zatykačov a či zatykač bol vydaný pre účely trestného stíhania alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia.

...

3. V prípade sporu medzi európskym zatykačom a žiadosťou o vydanie predloženou treťou krajinou, rozhodnutie o tom, či má prednosť európsky zatykač alebo žiadosť o vydanie, prijme príslušný orgán vykonávajúceho členského štátu pri riadnom zvážení všetkých okolností, najmä okolností uvedených v odseku 1 a okolností uvedených v platnom dohovore.

...“

C. Nemecké právo

14. Odsek 2 článku 16 Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland z 23. mája 1949 (základný zákon pre Spolkovú republiku Nemecko)¹⁴ stanovuje:

„Žiaden Nemeck nemôže byť vydaný do zahraničia. Zákon môže stanoviť odlišnú úpravu pre vydávanie do členského štátu Európskej únie alebo na medzinárodný súd, ak sú zaručené zásady právneho štátu.“

15. § 7 Strafgesetzbuch (nemecký trestný zákon)¹⁵ stanovuje:

„1. Nemecké trestné právo sa uplatňuje na trestné činy, ktoré boli spáchané v zahraničí proti občanovi Nemecka...

2. Nemecké trestné právo sa uplatňuje na trestné činy spáchané mimo Nemecka, pokiaľ je čin trestný v štáte, kde bol spáchaný, alebo pokiaľ miesto, kde bol čin spáchaný, nepatrí do trestnej právomoci žiadneho štátu a jeho páchatel’

(1) bol nemeckým štátnym príslušníkom... alebo

(2) bol cudzím štátnym príslušníkom v čase činu, bol zadržaný na vnútroštátnom území a napriek tomu, že zákon o vydávaní povoľuje jeho vydanie pri danom trestnom čine, nie je vydaný z dôvodu, že v primeranej lehote nebola podaná žiadosť o vydanie alebo bola zamietnutá, alebo samotné vydanie nemožno vykonať.“

¹⁴ BGBl. 1949, s. 1, zmenený Gesetz zur Änderung des Grundgesetzes (Artikel 16) [zákon, ktorým sa mení základný zákon (článok 16)] z 29. novembra 2000, BGBl. I 2000, s. 1633.

¹⁵ Vo verzii uverejnenej 13. novembra 1998 (BGBl. I, s. 3322), naposledy zmenenej článkom 62 zákona z 20. novembra 2019 (BGBl. I, s. 1626).

III. Skutkový stav a návrh na začatie prejudiciálneho konania

16. Vyžiadaná osoba v tomto konaní, BY, je ukrajinským štátnym príslušníkom. V roku 2012 sa presťahoval z Ukrajiny do Nemecka (ktoré budem nazývať ako „hostiteľský členský štát“ alebo ako „dožiadaný členský štát“). Rumunskú štátnu príslušnosť získal v roku 2014 na základe skutočnosti, že je potomok rumunských štátnych príslušníkov žijúcich kedysi v rumunskej Bukovine. No Rumunsko nikdy nebolo centrom jeho životných záujmov (v tomto prípade „členský štát pôvodu“).

17. Na BY bol 26. februára 2016 vydaný zatykač zo strany Okresného súdu Zastavna (Ukrajina). BY údajne viackrát spreneveril peniaze v ukrajinskom štátnom podniku počas rokov 2010 a 2011. Dňa 15. marca 2016 podala Generálna prokuratúra Ukrajiny (ktorú budem uvádzať ako „tretí štát“ alebo „dožadujúci štát“) formálnu žiadosť o vydanie, ktorá bola postúpená Spolkovej republike Nemecko prostredníctvom príslušných ministerstiev spravodlivosti podľa článku 5 druhého dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o vydávaní z roku 1957. Z dôvodu, aby táto skutočnosť nebola prehliadaná, je dôležité uviesť, že na BY sa vzťahuje prezumpcia nevinu. Tieto návrhy teda vychádzajú z tejto skutočnosti.

18. Po tejto žiadosti o vydanie bol BY 26. júla 2016 zatknutý podľa § 19 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen¹⁶. Dňa 28. novembra 2016 Kammergericht Berlin (Vyšší krajský súd Berlín) rozhodol o prepustení BY z výkonu väzby po zaplatení kaucie a uložil mu povinnosť splniť ďalšie podmienky. Po zložení kaucie 2. decembra 2016 bol BY prepustený z väzby.

19. Vzhľadom na rumunskú štátnu príslušnosť BY, a odvolávajúc sa na rozsudok Súdneho dvora vo veci Petruhhin, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Generálna prokuratúra Berlín, Nemecko) listom z 9. novembra 2016 informovala ministerstvo spravodlivosti Rumunska o žiadosti o vydanie, pričom ako prílohu priložila vyhotovenie uznesenia vnútroštátneho súdu z 1. augusta 2016, v ktorom bola nariadená väzba BY v očakávaní vydania. Dopytovala sa, či rumunské orgány zamýšľajú prevziať trestné stíhanie BY.

20. To bolo spočiatku odmietnuté a Ministerstvo spravodlivosti Rumunska odpovedalo, že o tom možno rozhodnúť len na základe žiadosti ukrajinských justičných orgánov. Generálna prokuratúra Berlín následne položila otázku, či uplatniteľnosť rumunského trestného práva na skutky, ktoré sa BY kladú za vinu, prichádza do úvahy aj nezávisle od žiadosti o prevzatie trestného stíhania ukrajinských justičných orgánov (v zmysle článku 6 ods. 2 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957). Ministerstvo spravodlivosti Rumunska vo svojej odpovedi oznámilo, že vydanie vnútroštátneho zatykača ako podmienka európskeho zatykača predpokladá dostatočné dôkazy o tom, že stíhaná osoba je páchatelom. Požiadalo Generálnu prokuratúru Berlín, aby predložila príslušné podklady a kópie dôkazov z Ukrajiny.

21. Vnútroštátny súd sa z tejto výmeny korešpondencie dozvedá, že rumunské právo v zásade umožňuje stíhanie rumunského štátneho príslušníka vo veci skutkov spáchaných v tretej krajine.

22. Vnútroštátny súd sa domnieva, že vydanie BY na Ukrajinu, o ktoré požiadala Generálna prokuratúra Berlín, by bolo v zásade podľa nemeckého práva prípustné. No domnieva sa, že je obmedzený rozsudkom Súdneho dvora vo veci Petruhhin, keďže rumunské justičné orgány doposiaľ ani kladne, ani záporne nerozhodli o stíhaní BY v Rumunsku za skutky, ktoré sú predmetom žiadosti o vydanie. Pripomína však po prvé skutkové rozdiely v prejednávanej veci v tom, že BY nemal rumunskú štátnu príslušnosť v čase, keď presunul svoje centrum životných záujmov z Ukrajiny do Spolkovej republiky Nemecko. Tvrdí sa však, že pri usadení sa v Spolkovej republike Nemecko tak neurobil pri výkone svojich práv na voľný pohyb vyplývajúcich z článku 21 ods. 1 ZFEÚ.

¹⁶ Zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach vo verzii uverejnenej 27. júna 1994, BGBl. I, s. 1537, v znení následných neskorších predpisov (ďalej len „IRG“).

23. Po druhé vnútroštátny súd poukazuje na praktické ťažkosti pri uplatňovaní zásad uvedených v rozsudku vo veci Petruhhin. Rumunské justičné orgány požadovali od Nemecka dôkazy voči BY s cieľom preskúmať trestné činy, ktoré údajne spáchal. Tieto dôkazy by im umožnili rozhodnúť o vydaní vnútroštátneho zatykača, na základe ktorého by sa potom mohol vydať európsky zatykač. Nemecké orgány však takýmito informáciami nedisponujú. To nie je prekvapujúce, pretože Ukrajina založila svoju žiadosť na Európskom dohovore o vydaní z roku 1957. V článku 12 ods. 2 uvedeného dohovoru sa nevyžaduje, aby dožadujúci štát predložil tieto dokumenty, a Ukrajina ich preto neposkytla.

24. Za týchto okolností si vnútroštátny súd kladie otázku, či je členský štát pôvodu sám povinný vyžiadať si od dožadujúceho štátu spisy, ktoré by mu umožnili rozhodnúť, či prevezme trestné stíhanie. Vnútroštátny súd ďalej zdôrazňuje, že aj keby nemecké orgány mali dokumenty poskytnuté dožadujúcim štátom, nie je jasné, či ich dožiadaný štát mohol automaticky poslať členskému štátu pôvodu občana EÚ, o ktorého vydanie bolo žiadané, alebo či je na tento účel potrebný súhlas dožadujúceho štátu.

25. Ak však základné informácie týkajúce sa žiadosti o vydanie nepostačujú na to, aby členský štát pôvodu mohol overiť, či môže prevziať trestné stíhanie, a ak by členský štát pôvodu musel získať spisy od dožadujúceho štátu, znamenalo by to značné oneskorenie súdneho konania. Takéto oneskorenie by bolo spôsobené komunikáciou diplomatickou cestou, ako aj potrebou zabezpečenia prekladov. Vnútroštátny súd poznamenáva, že to spôsobuje značné problémy najmä vtedy, ak je žiadaná osoba vo väzbe.

26. Vnútroštátny súd ďalej zdôrazňuje, že žiadosť o poskytnutie spisu zo strany dožiadaného štátu by bola tiež nepraktická, pretože nie je v postavení, aby mohol posúdiť, či je podľa vnútroštátneho práva členského štátu pôvodu možné trestné stíhanie týmto členským štátom. Nastali by rovnaké problémy vzhľadom na nedostatočnú známosť právnych predpisov členského štátu pôvodu zo strany hostiteľského štátu, ako aj nevyhnutné omeškanie, ktoré by to spôsobilo, ak by mal dožiadaný členský štát žiadať dožadujúci štát o zaslanie žiadosti členskému štátu pôvodu, aby prevzal stíhanie.

27. Po tretie vzhľadom na to, že § 7 ods. 2 bod 2 nemeckého trestného zákona predpokladá subsidiárnu právomoc pre trestné činy spáchané v zahraničí, a to aj cudzími štátnymi príslušníkmi, vnútroštátny súd si kladie otázku, či je povinný v súlade so zásadou zákazu diskriminácie uvedenou v článku 18 ZFEÚ vyhlásiť vydanie za nezákonné. Stíhanie by potom museli prevziať nemecké orgány činné v trestnom konaní.

28. Vnútroštátny súd sa domnieva, že takýto prístup by ohrozil účinné trestné stíhanie za tieto trestné činy. Znamenalo by to, že vydanie štátneho príslušníka členského štátu sa stáva *prima facie* nezákonným z dôvodu existencie možnosti nemeckých orgánov prevziať trestné stíhanie. To by následne znemožnilo podľa nemeckého práva vydať zatykač buď na účely vydania¹⁷, alebo v rámci stíhania v Nemecku¹⁸. Tým spôsobené oneskorenie by mohlo obvinenému (opäť) umožniť vyhnúť sa trestnému stíhaniu.

¹⁷ § 15 IRG vo svojom druhom odseku stanovuje, že nemožno vydať príkaz na zadržanie hľadanej osoby z dôvodu vydania, ak sa vydanie javí ako *prima facie* nezákonné.

¹⁸ § 112 ods. 1 Strafprozeßordnung (trestný poriadok) stanovuje, že vydanie zatykača si vyžaduje „vážne podozrenie“, ktoré možno preukázať iba na základe preskúmania dostupných dôkazov. Ako už bolo uvedené vyššie, dožiadaný štát spravidla nemá spis, aby tak mohol urobiť.

29. Za týchto okolností vnútroštátny súd 23. mája 2019 prerušil konanie a položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

- „1. Platia zásady vyplývajúce z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) a týkajúce sa uplatnenia článkov 18 a 21 ZFEÚ v prípade žiadosti tretieho štátu o vydanie občana Únie aj vtedy, ak sťažovaná osoba začala žiť v dožiadanom členskom štáte v čase, keď ešte nebola občanom Únie?
2. Je členský štát pôvodu, ktorý bol informovaný o žiadosti o vydanie, povinný na základe rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) požiadať dožadujúci tretí štát o poskytnutie dokumentov zo spisu na účely preskúmania prevzatia sťažovania?
3. Je členský štát, ktorý bol tretím štátom požiadaný o vydanie občana Únie, na základe rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo 6. septembra 2016 vo veci Petruhhin (C-182/15) povinný odmietnuť vydanie a sám prevziať trestné stíhanie, ak mu to jeho vnútroštátne právo umožňuje?“

30. Písomné pripomienky v tomto konaní boli doručené zo strany BY, nemeckej vlády, Írska, gréckej, lotyšskej, maďarskej, rakúskej, poľskej a rumunskej vlády a Európskej komisie. Samotné pojednávanie sa uskutočnilo v priebehu pandémie COVID-19 a právni zástupcovia BY, nemeckej vlády a Komisie prezentovali svoje tvrdenia ústne na pojednávaní, ktoré sa konalo 16. júna 2020. So súhlasom Súdneho dvora sa Írsku umožnilo zúčastniť sa na pojednávaní na diaľku a za prítomnosti členov Súdneho dvora a právnych zástupcov prítomných účastníkov konania sa čítali písomné vyjadrenia lotyšskej a poľskej vlády.

IV. Analýza

A. Odôvodnenie Súdneho dvora v rozsudku vo veci Petruhhin

31. Vzhľadom na to, že uplatnenie zistení Súdneho dvora v rozsudku vo veci Petruhhin – ako boli potvrdené Súdnym dvorom v nasledujúcich rozhodnutiach ako vo veciach Pisciotti¹⁹ a Raugevicius²⁰ – na skutkový stav tejto veci tvorí jadro otázok vnútroštátneho súdu, je potrebné posúdiť tak skutkový stav, ako aj odôvodnenie Súdneho dvora v danej veci.

32. Vo veci Petruhhin bol navrhovateľ estónskym štátnym príslušníkom, ktorý sa presťahoval do Lotyšska. Lotyšské orgány následne dostali žiadosť o vydanie od Generálneho prokurátora Ruskej federácie, v ktorom sa tvrdilo, že o vydanie pána Petruhhina sa žiadalo z dôvodu nedovoleného obchodovania s veľkým množstvom omamných látok spojeného s činnosťou v rámci zločineckej skupiny. Lotyšské právo však vylučovalo vydanie jeho štátnych príslušníkov, pričom hlavným sporným bodom vo veci pána Petruhhina bolo, že neuplatnenie tohto práva na jeho osobu ako na štátneho príslušníka iného členského štátu EÚ, ktorý využil svoje právo na voľný pohyb, by predstavovalo neoprávnenú diskrimináciu v zmysle článku 18 ZFEÚ.

33. Generálny advokát Bot v návrhoch, ktoré predniesol 10. mája 2016, konštatoval, že je pravda, že lotyšskí štátni príslušníci požívali ochranu podľa zákona, ktorý sa nevzťahuje na osoby, ktoré nemajú lotyšskú štátnu príslušnosť.²¹ V tomto rozsahu sa s občanmi ostatných členských štátov na tento účel zaobchádzalo rozdielne. Generálny advokát Bot sa však domnieval, že toto odlišné zaobchádzanie bolo objektívne odôvodnené skutočnosťou, že zatiaľ čo Lotyšsko malo extrateritoriálnu súdnu právomoc, pokiaľ ide o trestné činy spáchané jeho štátnymi príslušníkmi v zahraničí, lotyšské právo takéto právo

19 Rozsudok z 10. apríla 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

20 Rozsudok z 13. novembra 2018 (C-247/17, EU:C:2018:898).

21 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330).

vo vzťahu k osobám, ktoré nemajú lotyšskú štátnu príslušnosť, ako napríklad pán Petruhhin (ktorý nemal povolenie na trvalý pobyt v Lotyšsku²²), vo všeobecnosti *neposkytuje*.²³ Po tom, čo dospel k záveru, že pán Petruhhin „nemôže byť v Lotyšsku trestne stíhaný za trestný čin spáchaný v Rusku“, generálny advokát Bot konštatoval, že:

„... vzhľadom na cieľ, ktorým je zabrániť beztrestnosti osôb podozrivých zo spáchania trestného činu v treťom štáte, z toho vyplýva, že tento štátny príslušník sa nenachádza v situácii porovnateľnej so situáciou lotyšských štátnych príslušníkov.

Preto rozdiel v zaobchádzaní medzi občanmi Únie, ktorí nie sú lotyšskými štátnymi príslušníkmi a majú pobyt v Lotyšsku, a lotyšskými štátnymi príslušníkmi nepredstavuje diskrimináciu zakázanú článkom 18 prvým odsekom ZFEÚ v rozsahu, v akom je odôvodnený cieľom sledujúcim boj proti beztrestnosti osôb podozrivých zo spáchania trestného činu v treťom štáte.“²⁴

34. Ako sa to niekedy môže stať, Súdny dvor sa neriadil týmto aspektom návrhov generálneho advokáta Bota, k čomu sa v týchto návrhoch vrátim. Súdny dvor naopak konštatoval, že ak vnútroštátne právo jedného členského štátu vylučuje vydanie vlastných štátnych príslušníkov, potom zásada rovnakého zaobchádzania obsiahnutá v článku 18 ZFEÚ znamená, že toto pravidlo nevydávania sa musí uplatňovať aj na osoby, ktoré nemajú jeho štátnu príslušnosť. Pokiaľ by sa tak nestalo, predstavovalo by to obmedzenie voľného pohybu v zmysle článku 21 ZFEÚ.²⁵

35. Súdny dvor ďalej uviedol, že takéto obmedzenie, aby bolo odôvodnené, musí byť založené na objektívnych úvahách a musí byť primerané sledovanému legitímnemu cieľu. Poznamenal, že zatiaľ čo štáty, ktoré nevydávajú svojich vlastných občanov, sú zvyčajne v pozícii, keď môžu prevziať trestné stíhanie týchto občanov, neplatí to vo všeobecnosti pre občanov tretích štátov. Existovala teda obava, že by hrozilo, že údajný trestný čin zostane nepotrešaný. Legitímnym cieľom práva Únie bolo zabezpečenie zníženia tohto rizika.²⁶

36. Vzhľadom na tieto komplikácie potom Súdny dvor navrhol opatrenie, ktoré podľa jeho názoru spĺňa požadované kritérium proporcionality. Urobil tak podľa zásady lojálnej spolupráce uvedenej v článku 4 ods. 3 prvom pododseku ZEÚ. Súdny dvor konštatoval, že pri neexistencii pravidiel práva Únie upravujúcich vydávanie osôb táto zásada ukladá povinnosť členským štátom uplatniť všetky mechanizmy spolupráce a vzájomnej pomoci v trestnoprávnej oblasti podľa práva Únie.²⁷ Súdny dvor konštatoval, že:

„... články 18 a 21 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že ak bola členskému štátu, do ktorého sa premiestnil občan Únie, štátny príslušník iného členského štátu, adresovaná žiadosť o vydanie tretím štátom, s ktorým prvý členský štát uzatvoril dohodu o vydávaní osôb, má povinnosť informovať členský štát, ktorého štátnu príslušnosť má uvedený občan, prípadne mu na žiadosť tohto členského štátu tohto občana odovzdať v súlade s ustanoveniami [rámcového rozhodnutia 2002/584], pokiaľ má tento členský štát podľa svojho vnútroštátneho práva právomoc stíhať túto osobu za skutky spáchané mimo jeho štátneho územia.“²⁸

22 Existencia povolenia na trvalý pobyt predstavovala pre Lotyšsko ďalší dôvod na extraterritoriálnu právomoc podľa lotyšského trestného práva; pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330, bod 65).

23 Pozri body 49 až 70 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330).

24 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330, body 68 a 69).

25 Bod 33 rozsudku Petruhhin.

26 Bod 37 rozsudku Petruhhin. Pozri tiež rozsudok z 10. apríla 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, body 46 a 47 a citovaná judikatúra).

27 Body 42 a 47 rozsudku Petruhhin.

28 Bod 50 rozsudku Petruhhin.

B. Európsky dohovor o vydávaní z roku 1957

37. V krátkosti sa vrátim k rozhodnutiu vo veci Petruhhin a jeho dôsledkom pre túto vec. V tomto bode je však potrebné povedať niečo viac o Európskom dohovore o vydávaní z roku 1957. Ako zdôrazňuje Komisia vo svojich písomných pripomienkach, medzi Európskou úniou a Ukrajinou neexistuje žiadna medzinárodná dohoda o vydávaní osôb. Za týchto okolností spadajú pravidlá vydávania do právomoci členských štátov. V tomto prípade z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že medzinárodnou dohodou, podľa ktorej Ukrajina žiada o vydanie, je Európsky dohovor o vydávaní z roku 1957. Dohovor je dohodou Rady Európy, ktorej zmluvnými stranami sú Nemecko, Ukrajina a Rumunsko. Predtým, ako budem pokračovať, navrhujem preskúmať, ako by zásady uvedené v rozsudku vo veci Petruhhin²⁹ ovplyvnili uplatnenie daného dohovoru.

38. Článok 1 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 obsahuje povinnosť vydania za predpokladu, že osoba, o ktorej vydanie sa žiada, je obvinená zo spáchania trestného činu, ktorý je dôvodom na vydanie osoby. Zdá sa, že nie je pochyb o tom, že trestný čin, z ktorého spáchania je BY obvinený, spĺňa kritériá stanovené v článku 2 uvedeného dohovoru pre „trestný čin, ktorý je dôvodom na vydanie“. Dohovor obsahuje niekoľko výnimiek, v zmysle ktorých vydanie môže alebo nemôže byť odmietnuté (napríklad pre politické trestné činy podľa jeho článku 3, alebo ak bol trestný čin spáchaný na území dožiadaného štátu podľa jeho článku 7), ktoré v tomto prípade zjavne nie sú relevantné. Článok 6 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 tiež umožňuje zmluvnej strane odmietnuť vydanie svojich štátnych príslušníkov. Je zrejmé, že v tejto veci o takýto prípade nejde, pretože kým BY má rumunskú aj ukrajinskú štátnu príslušnosť, nemeckým občanom nie je.

39. Vynára sa teda otázka, či a ako si môže dožiadaný štát splniť svoje povinnosti podľa článku 18 a článku 21 ods. 1 ZFEÚ (ktoré zahŕňajú povinnosť odovzdať predmetnú osobu členskému štátu pôvodu v súlade s ustanoveniami rámcového rozhodnutia 2002/584),³⁰ ak členský štát pôvodu vydá európsky zatykač súčasne so splnením svojich povinností v zmysle dohovoru.

40. Práve z tohto dôvodu Nemecko odkázalo na článok 17 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957, ktorý sa zaoberá stretom žiadostí, ako aj na článok 16 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2002/584 týkajúci sa sporov medzi európskym zatykačom a žiadosťou o vydanie predloženou tretím štátom. Aj keď sa obe ustanovenia zaoberajú stretom žiadostí, v žiadnom prípade nedávajú jednoznačnú prednosť žiadosti členského štátu pôvodu. No vzhľadom na to, že Európsky dohovor o vydávaní z roku 1957 je medzinárodným dohovorom, ktorého stranou nie je Únia, Súdny dvor ho na rozdiel od rámcového rozhodnutia 2002/584 nie je oprávnený vykladať. Napriek tomu je užitočné odkázať na ustanovenia dohovoru, ktoré tvoria pozadie žiadosti o vydanie na Ukrajinu.

41. Vzhľadom na to, že vyhlásenie obsiahnuté v nóte Stáleho zastúpenia Nemecka z 8. novembra 2010, zaevidované na Generálnom sekretariáte úradu pre zmluvy Rady Európy 9. novembra 2010 týkajúce sa Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957, sa vzťahuje iba na vzťahy s inými členskými štátmi, článok 17 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 sa pri rokovaniach s Ukrajinou na Nemecko naďalej uplatňuje. Akýkoľvek výklad článku 16 ods. 3 rámcového rozhodnutia 2002/584 Súdny dvorom by teda nevyriešil otázku, pokiaľ ide o článok 17 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957. Navrhujem sa k tejto otázke vrátiť v neskoršej fáze.

²⁹ Bod 50 rozsudku Petruhhin.

³⁰ To znamená, že súdy členského štátu pôvodu sú podľa ich vnútroštátneho práva príslušné sťahť túto osobu za trestné činy spáchané mimo územia tohto štátu.

C. Niekoľko predbežných poznámok: bola vec Petruhhin rozhodnutá správne?

42. Aj keď sa teraz budem venovať trom položeným otázkam, považujem za potrebné sa najskôr vyjadriť k problematike, či bola vec Petruhhin správne rozhodnutá, aj keď, ako bolo potvrdené na ústnom pojednávaní, iba Írsko v súčasnosti žiada Súdny dvor, aby sa od daného rozhodnutia odklonil. Pokiaľ ide o mňa, myslím si, že generálny advokát Bot mal pri analýze otázky článku 18 ZFEÚ úplnú pravdu. Zdôraznil, že zásada nevydávania vlastných štátnych príslušníkov je úzko spojená s pojmom suverenity štátov nad ich vlastnými štátnymi príslušníkmi a so súvisiacou povinnosťou na strane štátu ochrániť svojich vlastných štátnych príslušníkov „proti uplatneniu cudzieho trestného systému, ktorého nepoznajú ani konanie, ani jazyk a v rámci ktorého sa môžu len s ťažkosťou obhajovať“³¹.

43. Aj keď sa môže zdať, že pravidlo týkajúce sa nevydávania vlastných štátnych príslušníkov odráža tradičný pocit nedôvery v zahraničné právne systémy a že má svoj pôvod v menej globalizovanom svete, nie je to celkom tak. Skutočný význam štátnej praxe týkajúcej sa *aut dedere, aut judicare* spočíval v tom, že štát, ktorého štátnym príslušníkom je dožiadaná osoba, mal možnosť súdiť túto osobu za trestné činy spáchané v zahraničí podľa vlastného práva. Túto extrateritoriálnu jurisdikciu požíval na základe výkonu svojej suverenity nad vlastnými štátnymi príslušníkmi. Je pravda, že ako to ilustruje klasické rozhodnutie Stáleho dvora medzinárodnej spravodlivosti vo veci Lotus³², za určitých okolností môže štát vykonávať jurisdikciu aj v prípade trestných činov spáchaných v zahraničí osobami, ktoré nie sú jeho štátnymi príslušníkmi. Je pravda, že ak neexistujú osobitné medzinárodné dohody o univerzálnej jurisdikcii v súvislosti s určitými trestnými činmi, táto jurisdikcia sa všeobecne obmedzuje na konkrétne okolnosti, v ktorých udalosti, činy a osoby, na ktoré sa právny predpis vzťahuje, s extrateritoriálnym účinkom ovplyvňujú mier, poriadok a riadnu správu daného štátu alebo prinajmenšom záujem štátneho príslušníka tohto štátu, aby existovala *skutočná súvislosť* medzi výkonom extrateritoriálnej jurisdikcie vo vzťahu k štátnym príslušníkom iného štátu a štátom, ktorý ju vykonáva.³³

31 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330, bod 51).

32 Rozhodnutie Stáleho dvora medzinárodnej spravodlivosti zo 7. septembra 1927, vec SS Lotus, Francúzsko/Turecko, Ser. A. č. 10.

33 Pozri O'Connell, D.: *International Law*, 2. vydanie., ročník 2, Stevens, 1979, s. 602; Crawford, J.: *Brownlie's Principles of Public International Law*, 8. vydanie, Oxford University Press, 2012, s. 457; Ipsen, K.: *Völkerrecht*, 6. vydanie, body 71 až 74; pozri tiež Combacau, J., a Sur, S.: *Droit international public*, 13. vydanie, s. 390, ktorí poukazujú na to, že výkon extrateritoriálnej normatívnej moci, ak neexistuje územná ani národnostná súvislosť, je veľmi subsidiárny a obmedzený na veľmi málo prípadov. Uplatňovanie tejto normatívnej zásady právomoci je dobre ilustrované v článku 4 ods. 3 lotyšského trestného práva, o ktorý ide vo veci Petruhhin, ktorý umožnil súde stíhať osoby s inou štátnou príslušnosťou, podozrivých zo spáchania „závažných alebo veľmi závažných“ trestných činov spáchaných mimo Lotyšska, ktoré boli nariadené „proti záujmom Lotyšskej republiky alebo jej občanov“: pozri bod 67 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330).

44. Zatiaľ čo vysvetlenie a odôvodnenie rozhodnutia Stáleho dvora vo veci Lotus³⁴ bolo predmetom rozsiahlej analýzy za posledných asi 90 rokov od prvého rozhodnutia a o obmedzeniach a relevantnosti tohto rozsudku v rámci moderných podmienok sa diskutuje³⁵, pokiaľ ide o mňa, nemôžem nájsť lepšie vyjadrenie súčasného medzinárodného práva a praxe, ako je obsiahnuté v samostatnom stanovisku predsedu Guillaumea v rozhodnutí Medzinárodného súdneho dvora vo veci Arrest Warrant:

„Štáty vykonávajú svoju trestnoprávnú jurisdikciu predovšetkým na svojom vlastnom území. Podľa klasického medzinárodného práva majú obvykle jurisdikciu v súvislosti s trestným činom spáchaným v zahraničí, iba ak je páchatel, alebo aspoň obeť, ich štátnej príslušnosti, alebo ak trestný čin ohrozuje ich vnútornú alebo vonkajšiu bezpečnosť. Ďalej môžu vykonávať jurisdikciu v prípade pirátstva a v situáciách subsidiárnej univerzálnej jurisdikcie ustanovenej rôznymi dohovormi, ak sa páchatel nachádza na ich území. Ale okrem týchto prípadov medzinárodné právo neakceptuje univerzálnu jurisdikciu...“³⁶

45. Táto pasáž konštatuje to isté, čo uviedol Súdny dvor v rozsudku vo veci Petruhhin, konkrétne, že členský štát „spravidla nemá právomoc súdiť za takéto skutky“ predstavujúce závažné trestné činy „spáchané mimo jeho územia“ ak „ani páchatel, ani obeť údajného trestného činu nie sú jeho štátnymi príslušníkmi.“³⁷

46. Vyššie uvedené stačí na preukázanie toho, že v skutočnosti existuje podstatný rozdiel medzi postavením občana štátu, ktorý nevydáva svojich štátnych príslušníkov, na jednej strane a osobami, ktoré nemajú jeho štátnu príslušnosť, na druhej strane, pokiaľ ide o extrateritoriálne uplatnenie trestného práva tohto štátu. Ako uviedol generálny advokát Bot vo veci Petruhhin³⁸, za týchto okolností existuje riziko beztrestnosti v prípade druhej možnosti, ktoré v prípade prvej možnosti nevzniká.

47. Aj keď si dotknutý štát môže zvoliť trestné stíhanie svojich vlastných štátnych príslušníkov za údajné trestné činy spáchané v zahraničí, situácia je obvykle iná v prípade údajných trestných činov spáchaných v zahraničí osobami, ktoré nie sú jeho štátnymi príslušníkmi. Zatiaľ čo v poslednom prípade môže byť rozsah extrateritoriálnej jurisdikcie štátu predmetom diskusie, je nesporné, že medzinárodné právo a prax kladú určité obmedzenia na oprávnenie štátu vydávať zákony s extrateritoriálnym účinkom týkajúce sa trestných činov spáchaných osobami, ktoré nemajú jeho štátnu príslušnosť, mimo jeho vlastného územia, ktoré sú odlišné od tých, ktoré sa uplatňujú v prípade jeho vlastných štátnych príslušníkov. Skutkový stav vo veci Petruhhin to svojím spôsobom dosvedčuje, pretože podľa lotyšského práva estónsky štátny príslušník, ktorý nemal povolenie na trvalý pobyt v Lotyšsku, nemohol byť v Lotyšsku stíhaný za jeho údajné zapojenie do obchodovania s drogami v Ruskej federácii.³⁹

48. To všetko dokazuje, že štátni príslušníci ich členského štátu pôvodu na jednej strane a ďalší občania Únie na druhej strane nie sú v porovnateľnej situácii na účely pravidla, podľa ktorého hostiteľský členský štát odmietne vydať svojich štátnych príslušníkov. Vo svetle tohto zásadného rozdielu sa domnievam, že v zmysle článku 18 ZFEÚ nedochádzalo a nedochádza k diskriminácii v súvislosti s uplatnením výnimky štátnej príslušnosti z dôvodu rozdielných pravidiel výkonu extrateritoriálnych právomocí v súvislosti s trestnými činmi spáchanými v zahraničí v závislosti od

34 Rozhodnutie Stáleho dvora medzinárodnej spravodlivosti zo 7. septembra 1927, vec SS Lotus, Francúzsko/Turecko, Ser. A. č. 10.

35 Pozri napríklad Ryngaert, C.: *Jurisdiction in International Law*, 2. vydanie, Oxford University Press, 2015, na s. 30 – 48; Beaulac, S.: *The Lotus Case in Context*. In: Allen, S., a kol.: *Oxford Handbook of Jurisdiction in International Law*, Oxford University Press, 2019, s. 40 – 58.

36 Rozhodnutie Medzinárodného súdneho dvora zo 14. februára 2002, Zatykač z 11. apríla 2000 (Konžská demokratická republika proti Belgicku) [2002] ICJ Reports 2002, bod 16 samostatného stanoviska predsedu Guillaumea.

37 Pozri v tomto zmysle bod 39 rozsudku vo veci Petruhhin.

38 Body 68 a 69 návrhov (C-182/15, EU:C:2016:330).

39 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:330, bod 68).

toho, či je dotknutá osoba občanom členského štátu pôvodu, alebo nie. Preto za takýchto okolností existuje riziko trestnoprávnej beztrestnosti v druhom prípade, ktoré v prvom prípade neexistuje. To je podstatný rozdiel medzi týmito dvoma súbormi okolností, čo znamená, že tieto rozdielne pravidlá týkajúce sa vydania v závislosti od štátnej príslušnosti vyžadanej osoby podľa môjho názoru nepredstavujú diskrimináciu v zmysle článku 18 ZFEÚ.

49. Je pravda, že rozsudok vo veci Petruhhin je relatívne nedávnym rozhodnutím veľkej komory Súdneho dvora. Napriek tomu v relatívne krátkom čase od prijatia rozhodnutia došlo k sérii čoraz zložitejších prípadov, z ktorých každý svojím spôsobom ukázal, aké ťažké je uplatnenie zásad uvedených v rozsudku vo veci Petruhhin v praxi.⁴⁰

50. Ilustruje to rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Raugevicius⁴¹, keď sa Ruská federácia domáhala vydania litovského občana z Fínska, ktorý mal tiež ruskú štátnu príslušnosť, na účely výkonu trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený ruským súdom. Aj keď fínske právo zakazovalo vydanie svojich štátnych príslušníkov do tretích štátov, vo svojom vlastnom práve ustanovilo mechanizmus, na základe ktorého tresty uložené v tretích štátoch osobám, ktoré sú fínskym štátnym príslušníkom „alebo cudzím štátnym príslušníkom s trvalým pobytom vo Fínsku“, mohli byť vykonané na jeho vlastnom území. Potom vznikla otázka, či je za týchto okolností možné uplatniť zásady uvedené v rozsudku vo veci Petruhhin.

51. V prednesených návrhoch⁴² generálny advokát Bot upozornil na potenciálne ťažkosti. Od litovských súdnych orgánov nemožno požadovať, aby vydali európsky zatykač na účely nového trestného stíhania, pretože by to bolo v rozpore so zásadou *ne bis in idem*.⁴³ Generálny advokát Bot následne uviedol:

„Zastávam názor, že nie je možné ani umelo navrhnúť mechanizmus, prostredníctvom ktorého by litovské súdne orgány mohli vydať európsky zatykač na účely výkonu trestu na litovskom území. Okrem právnej prekážky, ktorú predstavuje skutočnosť, že trest, ktorý sa má vykonať, bol uložený súdom tretieho štátu, poukazujem na to, že v takomto prípade by boli fínske orgány oprávnené uplatňovať dôvody, pre ktoré je možné odmietnuť výkon európskeho zatykača, uvedené v článku 4 bode 6 rámcového rozhodnutia 2002/584, podľa ktorého môže vykonávajúci súdny orgán odmietnuť vykonať takýto rozkaz vydaný na účely výkonu trestu odňatia slobody, ak sa požadovaná osoba „zdržiava alebo je štátnym občanom, alebo má trvalý pobyt vo vykonávajúcim členskom štáte“ a tento štát sa zaviazal, že vykoná rozsudok v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi.“⁴⁴

52. Súdny dvor však zaujal odlišný názor. Poznamenal, že výnimka fínskej štátnej príslušnosti je na prvý pohľad diskriminačná v zmysle článku 18 ZFEÚ, a ďalej rozhodol, že uplatňujúc zásady uvedené v rozsudku vo veci Petruhhin⁴⁵, by sa také pravidlo dalo odôvodniť iba vtedy, „ak sa opiera o objektívne dôvody a je primerané cieľu legitímne sledovanému vnútroštátnym právom“⁴⁶.

40 Bod 50 rozsudku Petruhhin.

41 Rozsudok z 13. novembra 2018 (C-247/17, EU:C:2018:898).

42 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:616).

43 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:616, bod 55).

44 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:616, bod 56).

45 Bod 50 rozsudku Petruhhin.

46 Rozsudok z 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 31).

53. Súdny dvor sa potom zamerl na otázku, či sa zásady uvedené v rozsudku vo veci Petruhhin uplatňujú v kontexte žiadosti tretieho štátu o vydanie v súvislosti s výkonom trestu. Pripustil, že nové trestné stíhanie osoby, ktorá už bola v dožadujúcom štáte súdená a odsúdená, by mohlo byť v rozpore so zásadou *ne bis in idem*. Súdny dvor následne pokračoval takto:

„... hoci zásada *ne bis in idem*, tak ako je zaručená vnútroštátnym právom, môže predstavovať prekážku v stíhaní osôb, ktorých sa týka žiadosť o vydanie na účely výkonu trestu odňatia slobody, členským štátom, nič to nemení na tom, že vo vnútroštátnom, resp. medzinárodnom práve existujú mechanizmy, ktoré s cieľom zabrániť riziku, že tieto osoby zostanú nepotrestané, umožňujú, aby tieto osoby vykonal svoj trest v členskom štáte, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, čím zvyšujú ich šance na sociálnu reintegráciu po vykonaní trestu.“⁴⁷

54. Súdny dvor potom odkázal na Dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb z 21. marca 1983⁴⁸, ktorého zmluvnými stranami sú všetky členské štáty a taktiež Ruská federácia. Tento dohovor o odovzdávaní odsúdených umožňuje, aby osoba odsúdená na území jedného zmluvného štátu tohto dohovoru na výkon trestu odňatia slobody bola za určitých okolností presunutá do väzby na území členského štátu pôvodu.

55. Súdny dvor potom poznamenal, že Fínsko umožnilo využívať výhody tohto dohovoru tak svojim vlastným štátnym príslušníkom, ako štátnym príslušníkom iných štátov, ktorí mali povolenie na trvalý pobyt vo Fínsku. Z tohto dôvodu bolo možné nahliadať na pána Raugeviciusa ako na osobu majúcu trvalý pobyt vo Fínsku a na základe tejto skutočnosti vykonať zvyšok trestu vo Fínsku za predpokladu, že on aj Ruská federácia s tým súhlasili.

56. Súdny dvor následne konštatoval:

„... články 18 a 21 ZFEÚ vyžadujú, aby sa na štátnych príslušníkoch iných členských štátov, ktorí majú trvalý pobyt vo Fínsku a týka sa ich žiadosť o vydanie podaná treťou krajinou na účely výkonu trestu odňatia slobody, vzťahovalo pravidlo zakazujúce vydanie uplatňované v prípade fínskych štátnych príslušníkov a aby mohli za tých istých podmienok ako štátni príslušníci tohto členského štátu vykonať svoj trest na fínskom území. Ak, naopak, občana, akým je pán Raugevicius, nemožno považovať za osobu s trvalým pobytom v dožiadanom členskom štáte, jeho vydanie je upravené uplatniteľným vnútroštátnym alebo medzinárodným právom.“⁴⁹

57. Aj keď je pravda, že rozsudok vo veci Raugevicius⁵⁰ sa týkal trochu odlišnej situácie, v rámci ktorej bolo požadované vydanie na účely výkonu trestu, svojím spôsobom však zdôrazňuje hranice rozsudku vo veci Petruhhin práve preto, že medzi postavením štátnych príslušníkov členského štátu pôvodu na jednej strane a štátnych príslušníkov iných členských štátov spravidla *existujú* rozdiely na účely vydania.

58. Účinok rozhodnutia vo veci Raugevicius⁵¹ bol, že Súdny dvor konštatoval, že ak fínske právo nezrovnoprávnilo postavenie dožiadanej osoby s pozíciou štátnych príslušníkov Fínska⁵², tak aby sa Dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb mohol na ňu vzťahovať, potom by rozhodnutie vo veci Petruhhin nebolo možné uplatniť na skutkový stav danej veci.

47 Rozsudok z 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 36).

48 Séria európskych zmlúv č. 112 (ďalej len „dohovor o odovzdávaní odsúdených osôb“).

49 Rozsudok z 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898, body 47 a 48).

50 Rozsudok z 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898).

51 Rozsudok z 13. novembra 2018 (C-247/17, EU:C:2018:898).

52 To znamená, že na základe zistenia (ak by to tak bolo), že pán Raugevicius mal dlhodobý pobyt vo Fínsku, mal by nárok na to, aby sa s ním zaobchádzalo, akoby bol fínskym občanom.

59. Okrem toho sa domnievam, že rozhodnutie vo veci Petruhhin pravdepodobne spôsobí praktické ťažkosti, hlavne preto, že tak právne predpisy, ako aj prax v oblasti odovzdávania a vydávania - či už sú vyjadrené v rámcovom rozhodnutí 2002/584, alebo v Európskom dohovore o vydávaní z roku 1957 - nie sú nevyhnutne dobre prispôsobené žiadostiam hostiteľského členského štátu smerovaným orgánom činným v trestnom konaní členského štátu pôvodu v súvislosti s trestným stíhaním vlastného štátneho príslušníka členského štátu pôvodu za trestné činy spáchané v tretej krajine alebo v tejto súvislosti žiadostiam buď členského štátu pôvodu, alebo hostiteľského členského štátu smerujúcim do tretej krajiny, v ktorej bol spáchaný trestný čin.

60. Vnútroštátny súd sa dotkol niektorých z týchto praktických otázok, nastolených v rozsudku vo veci Petruhhin a boli vznesené aj počas ústneho pojednávania právnymi zástupcami rôznych členských štátov. Všetky tieto praktické tiež problémy vyvolávajú otázky v súvislosti s problematikou potenciálnej trestnoprávnej beztrestnosti. Ako dlho musí napríklad hostiteľský členský štát čakať na prijatie rozhodnutia členským štátom pôvodu? Možno mimochodom poznamenať, že takéto oneskorenia môžu byť obzvlášť problematické, ak dožiadaná osoba zostala vo väzbe v hostiteľskom členskom štáte. Aj keď tento štát nemusí byť ochotný podrobiť dožiadanú osobu predĺženej lehote zadržania počas čakania na výsledok žiadosti do tohto členského štátu pôvodu, akékoľvek rozhodnutie o dočasnom prepustení tejto osoby môže byť tiež problematické, najmä ak sa táto osoba považuje za rizikovú z hľadiska možného úteku.

61. V tejto súvislosti panuje medzi všetkými členskými štátmi, ktoré sú účastníkmi konania, skutočná dohoda, že členský štát pôvodu nemá dostatok informácií na vydanie európskeho zatykača, ak sa na neho hostiteľský členský štát obráti s informáciou, že tretia krajina žiada o vydanie jedného zo svojich občanov prítomných v hostiteľskom členskom štáte, ani na rozhodnutie, či chce požiadať o vydanie svojho štátneho príslušníka s cieľom prevziať trestné stíhanie.

62. Všetky členské štáty sa takisto zhodli, že neexistuje žiadna konkrétna lehota, ktorá by sa mohla uplatniť na všetky prípady, v ktorej môže hostiteľský členský štát očakávať od členského štátu pôvodu odpoveď na to, či má v úmysle vydať európsky zatykač alebo do kedy musí vydať taký európsky zatykač, ak si to želá. Aj keď nešlo o otázku položenú vnútroštátnym súdom, otázka týchto lehôt bola nastolená v otázkach položených účastníkmi konania na ústnom pojednávaní a bola predmetom písomnej odpovede Komisie na otázku Súdneho dvora zameranú na získanie prehľadu o uplatňovaní zásad uvedených v rozsudku vo veci Petruhhin⁵³ v praxi zo strany členských štátov. Zdá sa teda, že existuje všeobecná zhoda členských štátov (zahrnujúca tie, ktoré boli prítomné na ústnom pojednávaní, ako aj vyplývajúca z dokumentov poskytnutých Komisiou, v ktorých sa snažila preskúmať praktické uplatnenie rozsudku vo veci Petruhhin), že členský štát pôvodu by mal prijať svoje rozhodnutie o tom, či je potrebné čo najskôr vydať európsky zatykač, ale že lehota bude závisieť od konkrétnych skutkových okolností v danej veci. Jednou z hlavných úvah na účely vydania je to, či je dotknutá osoba vo väzbe.

63. Napriek tomu z odpovedí, ktoré požadovala Komisia od členských štátov, vyplýva⁵⁴, že stanovené lehoty sú od 10 do 45 dní a dlhšie lehoty má iba niekoľko štátov alebo sa uplatnia iba vo výnimočných prípadoch.⁵⁵ Iba pár členských štátov nemá žiadne stanovené lehoty. To však povedie k značnej miere neistoty.

64. Je ťažké vyhnúť sa dojmu, že akékoľvek stanovené lehoty budú spravidla príliš krátke na to, aby sa buď členský štát pôvodu, alebo hostiteľský členský štát skontaktoval s dožadujúcim štátom prostredníctvom žiadosti o vzájomnú právnu pomoc, dostal odpoveď a preložil a vyhodnotil spis, ktorý môže obsahovať stovky stránok. Časový rámec je veľmi napnutý a určite bude veľmi často príliš krátky,

⁵³ Bod 50 rozsudku Petruhhin.

⁵⁴ Komisia zdôrazňuje, že tieto otázky sa posudzovali v krátkom časovom úseku a iba na personálnej úrovni, čo znamená, že členské štáty môžu kedykoľvek doplniť a/alebo poskytnúť podrobnejšie informácie týkajúce sa ich odpovede.

⁵⁵ Dlhšie lehoty budú menej problematické, ak je hľadaná osoba už vo väzbe za iný trestný čin, ako za ktorý je hľadaná.

a to aj v prípade, že budú platiť zmluvy o vzájomnej právnej pomoci. Vo všetkých prípadoch, v ktorých to nebude možné uskutočniť a budú sa musieť použiť diplomatické kanály, môže byť pre členský štát pôvodu takmer nemožné vydať európsky zatykač v takomto časovom rámci. Na pojednávaní zástupca Komisie zdôraznil, že k odlišnej situácii môže dôjsť iba vo výnimočných prípadoch, keď členský štát pôvodu už paralelne začal vyšetrovanie dotknutej osoby.

65. Môžu však vzniknúť ďalšie, dodatočné problémy. Môže hostiteľský členský štát zasielať dokumenty zaslané treťou krajinou štátu pôvodu, alebo sa na tento účel vyžaduje súhlas tretej krajiny? A ak by sa v tomto prípade Rumunsko dohodlo na prevzatí trestného stíhania a na tento účel by bol vydaný európsky zatykač, v zmysle článku 17 dohovoru by vznikla prinajmenšom otázka, či si Nemecko splnilo v tomto prípade svoje povinnosti podľa článku 1 dohovoru, pretože by to nevyhnutne znamenalo odmietnutie sankcionovať vydanie podozrivého na Ukrajinu z dôvodov, ktoré predtým neboli uvedené v rôznych vyhláseniach predložených Nemeckom na účely článku 6 dohovoru.⁵⁶ Vzniká tiež otázka, čo sa stane, ak si vyžiadaná osoba nepraje, aby jej trestné stíhanie prevzal jej členský štát pôvodu.

66. Prax a skúsenosti preto ukazujú, že tieto situácie osôb, ktoré sú štátnymi príslušníkmi, a ktoré nimi nie sú, nie sú v skutočnosti porovnateľné na účely uplatnenia zásad rovnosti podľa článku 18 ZFEÚ. Tieto praktické problémy spojené s možnou trestnoprávnou beztrestnosťou sa spájajú s absenciou príslušnej legislatívnej štruktúry EÚ. Vo svetle všetkých dôvodov uvedených vyššie preto navrhujem Súdnemu dvoru, aby sa odchyľil od rozhodnutia vo veci Petruhhin.

67. Pre prípad, že Súdny dvor nebude akceptovať túto analýzu, nižšie uvádzam odpovede na tri otázky položené vnútroštátnym súdom. Pritom budem na tieto účely predpokladať, že (na rozdiel od môjho vlastného názoru) vo veci Petruhhin bolo rozhodnuté správne.

D. O prvej otázke

68. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa vyššie uvedené zásady týkajúce sa uplatnenia článkov 18 a 21 ZFEÚ uplatňujú aj v prípade, ak dotknutá osoba získala občianstvo Únie až po získaní trvalého pobytu v inom členskom štáte, ako je jej členský štát pôvodu. Vzhľadom na to, že argumentácia Súdneho dvora vo veci Petruhhin zjavne vychádza zo skutočnosti, že ide o obmedzenie voľného pohybu občana Únie v zmysle článku 21 ZFEÚ, vynára sa otázka, či je článok 21 ZFEÚ relevantný v prejednávanej veci.

69. Írsko tvrdí, že na uplatnenie ďalších práv Únie, ktoré sú spojené s uplatňovaním voľného pohybu, musí osoba, ktorá sa domáha týchto práv, po prvé uplatniť právo na voľný pohyb a po druhé urobiť to *v čase*, keď má štátne občianstvo. Panuje zhoda na skutočnosti, že BY v čase, keď sa usadil v Nemecku, nebol občanom Únie. Írsko preto tvrdí, že práve z tohto dôvodu nevyužil žiadne právo EÚ na voľný pohyb iba na základe jeho pobytu v Nemecku.

70. Ako zdôrazňuje Komisia vo svojich písomných pripomienkach, medzi Európskou úniou a Ukrajinou neexistuje medzinárodná dohoda o vydávaní osôb. Za týchto okolností spadajú pravidlá vydávania do právomoci členských štátov. V tomto prípade z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že medzinárodnou dohodou, podľa ktorej Ukrajina žiada o vydanie, je Európsky dohovor o vydávaní z roku 1957, ktorého zmluvnými stranami sú Nemecko, Ukrajina a Rumunsko. Povinnosti podľa tohto dohovoru boli ratifikované do vnútroštátneho práva. Takéto vnútroštátne pravidlá musia, samozrejme, v situáciách, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, náležite právo Únie zohľadniť.⁵⁷ Aj keď v skutočnosti sú trestné právo a pravidlá trestného konania do veľkej miery záležitosťou, za ktorú sú zodpovedné členské štáty, Súdny dvor podľa ustálenej judikatúry stanovuje, že právo Únie stanovuje

⁵⁶ To však nie je rozhodujúci faktor z dôvodu nadradenosti práva Únie, pokiaľ ide o medzinárodné zmluvy, ktorých stranou nie je Európska únia. Pozri tiež ďalej bod 107 nižšie.

⁵⁷ Rozsudky z 20. marca 1997, Hayes (C-323/95, EU:C:1997:169, bod 13), a bod 27 rozsudku Petruhhin a citovaná judikatúra.

určité obmedzenia ich právomoci. Táto právomoc členských štátov musí byť vykonávaná v súlade nielen so základnými slobodami zaručenými právom Únie, ale aj s právom Únie ako celkom, najmä s primárnym právom Únie.⁵⁸ Takéto právne ustanovenia preto nemôžu diskriminovať osoby, ktorým právo Únie priznáva právo na rovnaké zaobchádzanie, ani obmedzovať základné slobody zaručené právom Únie.⁵⁹

71. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora⁶⁰ má byť postavenie občana Únie základným postavením štátnych príslušníkov členských štátov, ktoré tým z nich, ktorí sa nachádzajú v rovnakej situácii, umožňuje, aby sa s nimi v rámci rozsahu *ratione materiae* práva Únie bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť a bez toho, aby boli dotknuté výnimky výslovne stanovené v tejto súvislosti, z právneho hľadiska zaobchádzalo rovnako. Situácie spadajúce pod rozsah *ratione materiae* práva Únie zahŕňajú tie, ktoré sa týkajú výkonu základných slobôd zaručených Zmluvou, najmä tých, ktoré sa týkajú slobody pohybu a pobytu na území členských štátov, ako je uvedené v článku 21 ods. 1 ZFEÚ.

72. Na druhej strane cieľom občianstva Únie stanoveného v článku 20 ZFEÚ nie je rozšíriť rozsah *ratione materiae* Zmluvy na situácie, ktoré nemajú nijakú spojitosť s niektorou zo situácií, ktoré predpokladá právo Únie a v prípade ktorých sa všetky relevantné skutočnosti obmedzujú iba na územie jedného členského štátu.⁶¹

73. Článok 21 ods. 1 ZFEÚ stanovuje, že „každý občan Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov“. Súdny dvor v tejto súvislosti dôsledne zastáva názor, že ustanovenia stanovujúce základnú zásadu, akou je zásada voľného pohybu osôb, musia byť vykladané extenzívne, zatiaľ čo výnimky z tejto zásady musia byť vykladané reštriktívne.⁶²

74. Nemyslím si, že táto analýza je ovplyvnená rozsudkom vo veci McCarthy⁶³. V danej veci išlo o prípad pani McCarthyovej, ktorá mala dvojité štátnu príslušnosť vrátane štátnej príslušnosti krajiny, v ktorej mala pobyť. Súdny dvor dospel k záveru, že žiadny prvok jej situácie nenasvedčuje tomu, že by v dôsledku vnútroštátneho opatrenia dotknutého v konaní vo veci samej bola zbavená možnosti skutočne využívať podstatné časti práv vyplývajúcich z postavenia občianky Únie.⁶⁴ Súdny dvor však poukázal na to, že situáciu občana Únie, ktorý nevyužil právo na voľný pohyb, nemožno len na základe tejto skutočnosti považovať za výlučne vnútornú situáciu.⁶⁵

75. Rovnako v rozsudku vo veci Schempp bola skutočnosť, že to nebol samotný pán Schempp, ale iba jeho bývalá manželka, kto využil svoje právo na voľný pohyb, postačujúca na to, že nebolo možné hovoriť iba o vnútornej situácii.⁶⁶ Súdny dvor ani v rozsudku Zhu a Chen nezastával názor, že je možné priradiť situáciu štátneho príslušníka členského štátu, ktorý sa narodil v hostiteľskom členskom štáte a ktorý nevyužil právo na voľný pohyb, iba z tohto dôvodu do čisto vnútornej situácie, čím by bol

58 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2019, Rimševičs a ECB/Lotyško (C-202/18 a C-238/18, EU:C:2019:139, bod 57).

59 Pozri v tomto zmysle rozsudky z 2. februára 1989, Cowan (186/87, EU:C:1989:47, bod 19); z 24. novembra 1998, Bickel a Franz (C-274/96, EU:C:1998:563, bod 17), a z 28. apríla 2011, El Dridi (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, body 53 a 54).

60 Rozsudky z 2. októbra 2003, García Avello (C-148/02, EU:C:2003:539, bod 22 až 24), a z 13. júna 2019, TopFit a Biffi (C-22/18, EU:C:2019:497, bod 28 a citovaná judikatúra). Pozri tiež v tomto zmysle rozsudok z 2. apríla 2020, I.N. (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, bod 40).

61 Rozsudok z 5. mája 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, bod 45 a citovaná judikatúra).

62 Rozsudok z 9. novembra 2000, Yiadom (C-357/98, EU:C:2000:604, bod 24 a citovaná judikatúra), a v rámci prvej časti tohto tvrdenia rozsudok z 19. októbra 2004, Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 31).

63 Rozsudok z 5. mája 2011 (C-434/09, EU:C:2011:277).

64 Rozsudok z 5. mája 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, bod 49).

65 Rozsudok z 5. mája 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, bod 46).

66 Rozsudok z 12. júla 2005, Schempp (C-403/03, EU:C:2005:446, bod 25).

tento štátny príslušník zbavený výhody ustanovení práva Únie v oblasti voľného pohybu a pobytu v hostiteľskom členskom štáte.⁶⁷ A v rozsudku vo veci Garcia Avello Súdny dvor osobitne uviedol, že spojenie s právom Únie existovalo vo vzťahu k osobám, ktoré sú štátnymi príslušníkmi jedného členského štátu a ktoré majú legálny pobyt na území iného členského štátu.⁶⁸

76. Táto argumentačná línia sa dá použiť na BY. V čase získania rumunského občianstva, a teda občianstva Únie, mal pobyt v Nemecku. Za týchto okolností nezáleží na tom, kedy občan EÚ získal takéto občianstvo. Nie je ani potrebné, aby občan EÚ na uplatnenie článku 21 ZFEÚ skutočne prekročil hranicu.

77. Pre úplnosť dodávam, že skutočnosť, že BY má dvojité štátne občianstvo, pričom jedno z nich nie je štátna príslušnosť k členskému štátu EÚ, ho nezavaruje ani slobôd vyplývajúcich z práva Únie, ktoré má ako občan členského štátu.⁶⁹ V tomto aspekte sa prejednávajúca vec *líši* od veci McCarthy⁷⁰, pretože na rozdiel od nej v tejto veci nič nenasvedčuje tomu, že súčasné právo BY na pobyt v Nemecku vyplýva z niečoho iného, ako z práva Únie: BY má toto právo z dôvodu, že *qua* rumunský občan má právo zostať a zdržiavať sa tam, aj keď to tak nebolo v čase, keď sa v roku 2012 prvýkrát presťahoval do Nemecka.

78. Zatiaľ čo sa Írsko dovoľáva rozsudku Súdneho dvora vo veci Lounes⁷¹ a konkrétnejšie bodu 55 tohto rozsudku, v ktorom Súdny dvor uviedol, že „členský štát nemôže obmedziť účinky vyplývajúce z disponovania občianstvom iného členského štátu, najmä práv, ktoré sú s ním podľa práva Únie spojené a ktoré vyplývajú z výkonu slobody pohybu občanom“, zdá sa, že základnou myšlienkou je, že výkon práv podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ vždy zahŕňa prekročenie hranice. To však, ako je uvedené vyššie, nemusí nevyhnutne platiť.

79. Na základe týchto úvah sa domnievam, že články 18 a 21 ZFEÚ sa musia vykladať v tom zmysle, že nebránia občanovi Únie dovoľávať sa práv vyplývajúcich z týchto ustanovení iba preto, že takéto občianstvo Únie získal až po získaní práva na pobyt v inom členskom štáte, ako je ten, ktorého štátnu príslušnosť získal neskôr, a teda neuplatnil svoje práva na voľný pohyb po tom, čo sa stal občanom Únie. Ak sa (ako v tejto veci) právo občana Únie na pobyt v členskom štáte odvodzuje od práva Únie, potom je tento občan oprávnený dovoľávať sa práv zaručených článkami 18 a 21 ZFEÚ.

E. O druhej otázke

80. Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta na rozsah povinností členského štátu pôvodu, ak bol tento štát informovaný o žiadosti o vydanie tretej krajiny do iného členského štátu týkajúcej sa štátneho príslušníka tohto členského štátu pôvodu. Konkrétne sa vynára otázka, či je potom členský štát pôvodu povinný požiadať tretí štát, ktorý žiada o vydanie, aby mu poskytol príslušné spisy.

81. S výnimkou gréckej vlády sa všetky členské štáty, ktoré v tomto prípade predložili svoje pripomienky, zhodujú v tom, že členský štát pôvodu nie je podľa práva Únie povinný podniknúť nijaké kroky. To je tiež názor Komisie. Členské štáty sa tiež zhodli, že členský štát pôvodu nemá k dispozícii dostatok informácií na to, aby mohol rozhodnúť o vydaní európskeho zatykača, ak sú poskytované iba informácie, ktoré musí obsahovať žiadosť o vydanie podľa článku 12 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957. To podľa členských štátov znamená, že je prakticky nemožné, aby členský štát pôvodu rozhodol o vydaní európskeho zatykača.

⁶⁷ Rozsudok z 19. októbra 2004, Zhu a Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, bod 19).

⁶⁸ Rozsudok z 2. októbra 2003, Garcia Avello (C-148/02, EU:C:2003:539, bod 27).

⁶⁹ Rozsudok z 13. novembra 2018, Raugevicius (C-247/17, EU:C:2018:898, bod 29), pozri tiež rozsudok zo 7. júla 1992, Micheletti a i. (C-369/90, EU:C:1992:295, bod 19).

⁷⁰ Rozsudok z 5. mája 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277).

⁷¹ Rozsudok zo 14. novembra 2017 (C-165/16, EU:C:2017:862).

1. Rozsudok vo veci Petruhhin a členský štát pôvodu

82. Odhliadnuc od úvodných odsekov vysvetľujúcich skutkový stav, je v určitej miere možno zarážajúce, že až na možnú výnimku bodov 48 a 49 rozsudku sa v samotnom rozsudku Petruhhin povedalo málo o povinnostiach a právach členského štátu pôvodu. Zatiaľ čo v týchto odsekoch sa diskutuje o *povinnosti hostiteľského členského štátu* vymieňať si informácie s členským štátom pôvodu, nehovorí sa nič o možných povinnostiach členského štátu pôvodu.

83. Zdá sa teda, že rozsudok vo veci Petruhhin sa výslovne nezaobera nijakými povinnosťami členského štátu pôvodu, čiže ani implicitne. Táto otázka položená vnútroštátnym súdom nás teda zaväzuje preskúmať, či by základná zásada uplatňujúca sa na túto vec mohla členský štát pôvodu zaviazat' podniknúť kroky tohto typu.

84. Ako bolo uvedené vyššie, Súdny dvor rozhodol v rozsudku vo veci Petruhhin⁷², že hostiteľský členský štát, ktorého výnimka zo štátnej príslušnosti porušuje články 18 a 21 ZFEÚ, je povinný na základe zásady lojálnej spolupráce podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ spolupracovať s členským štátom pôvodu.

85. Situácia členského štátu pôvodu je však dosť odlišná. Musí prijať rozhodnutie o tom, či prevezme trestné stíhanie voči vyžiadanej osobe, ktorá je jedným z jeho občanov. Je to nevyhnutné na splnenie požiadaviek týkajúcich sa obsahu európskeho zatykača podľa článku 8 ods. 1 písm. c) až f) rámcového rozhodnutia 2002/584. Jedinou požiadavkou, ktorá má viac než len formalistickú povahu, je požiadavka článku 8 ods. 1 písm. c) rámcového rozhodnutia 2002/584, ktorá mu ukladá povinnosť vydať vnútroštátny zatykač v súlade s požiadavkami jeho vnútroštátnych právnych predpisov.

86. Otázka, či začať trestné konanie, je samozrejme výlučne vecou vnútroštátneho práva každého členského štátu, rovnako ako správne a iné opatrenia, ktoré prijíma na zistenie skutočností, ktoré mu umožňujú prijať také rozhodnutie. Vzhľadom na to, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora musia príslušné vnútroštátne pravidlá v situáciách, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, náležite toto právo zohľadniť, pričom BY, ktorý využil svoje právo na voľný pohyb, nesmie byť na základe toho diskriminovaný. Žiaden z účastníkov konania však netvrdil, že Rumunsko v tomto hodnotení zaobchádza s BY odlišne od svojich (ostatných) občanov, ktorí nevyužili svoje právo na voľný pohyb, a nič nenasvedčuje tomu, že by to tak mohlo byť.⁷³

87. Preto sa na rozdiel od prípadu hostiteľského členského štátu Rumunsko nenachádza v situácii, keď by jeho uplatňovanie vnútroštátnych pravidiel predstavovalo porušenie článkov 18 a 21 ZFEÚ, ktoré si vyžaduje odôvodnenie. Takáto povinnosť zo strany členského štátu pôvodu by teda vznikla v kontexte diskriminačných pravidiel iného členského štátu vedúcich k porušeniu voľného pohybu občanov Únie.

2. Povinnosť hostiteľského členského štátu?

88. Niekoľko členských štátov sa vyjadrilo aj k tomu, či by to nemal byť dožiadaný členský štát, ktorý by mal členskému štátu pôvodu poskytnúť ďalšie informácie, a či by z tohto dôvodu mohol byť dožiadaný členský štát povinný požadovať od tretej krajiny informácie, ktoré členský štát pôvodu vyžaduje od dožadujúceho štátu s cieľom prijať rozhodnutie o tom, či prevziať trestné stíhanie. Po získaní týchto informácií by museli byť postúpené členskému štátu pôvodu.

⁷² Pozri v tomto zmysle bod 42 rozsudku Petruhhin.

⁷³ Vzhľadom na to, že dožiadaná osoba je štátnym príslušníkom členského štátu pôvodu, iba reverzná diskriminácia by mohla viesť k uplatňovaniu článkov 18 a 21 ZFEÚ. V rozsudku z 11. júla 2002, D'Hoop (C-224/98, EU:C:2002:432, bod 30), Súdny dvor skonštatoval, že „by bolo nezlučiteľné s právom na voľný pohyb, ak by sa občanovi v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom, dostalo menej priaznivého zaobchádzania, ako by mu bolo poskytnuté, keby nevyužil možnosti, ktoré mu ponúka Zmluva vo vzťahu k slobode pohybu“. Tieto veci sa týkajú štátnych príslušníkov, ktorí sa vracajú do svojho štátu pôvodu po tom, čo využili svoje právo na voľný pohyb, a zaobchádza sa s nimi inak ako so štátnymi príslušníkmi, ktorí zostali v ich štáte pôvodu. To nie je prípad BY. Pozri tiež v tomto zmysle rozsudok zo 7. júla 1992, Singh (C-370/90, EU:C:1992:296, bod 23).

89. Lotyšsko zmenilo svoje vnútroštátne právo na základe rozsudku Súdneho dvora vo veci Petruhhin s cieľom vykonať rozsudok Súdneho dvora. Doplnilo druhý odsek do článku 704 Kriminālprocesa likums (trestný poriadok)⁷⁴, ktorý upravuje konanie v prípade, že sa žiada o vydanie občana EÚ. V takom prípade je prokurátor povinný zaslať štátu, ktorého je daná osoba občanom, informácie o možnosti vydania európskeho zatykača a určenia lehoty na vydanie takéhoto zatykača.

90. Mnoho účastníkov konania tvrdilo, že rozsudkom vo veci Pisciotti už Súdny dvor v skutočnosti k tejto problematike stanovisko zaujal. V danej veci Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ ide o žiadosť tretieho štátu o vydanie občana iného členského štátu, požiadavky článkov 18 a 21 ZFEÚ boli splnené, keď dožiadaný členský štát, ktorý nevydáva svojich občanov, „umožnil príslušným orgánom členského štátu, ktorého štátnym príslušníkom je tento občan, aby požiadali o jeho vydanie na základe európskeho zatykacieho rozkazu a pokiaľ tento posledný štát neprijal v tomto smere žiadne opatrenia“, pred vydaním takejto osoby.⁷⁵

91. Vo veci Pisciotti bol taliansky štátny príslušník zatknutý počas tranzitu na letisku vo Frankfurte na základe žiadosti o vydanie zo strany Spojených štátov do Spolkovej republiky Nemecko. V danej veci však boli talianski konzulárni úradníci informovaní o situácii pána Pisciottiho skôr, ako nemecké súdy vydali príslušný príkaz na vydanie, pričom talianske orgány nevydali žiadny európsky zatykač. Preto Súdny dvor rozhodol, že povinnosti, ktoré sú uvedené v rozsudku vo veci Petruhhin⁷⁶, boli v danej veci splnené, lebo členský štát pôvodu – konkrétne v tomto prípade Taliansko – bol v súvislosti s prípadom plne informovaný a bol postavený hostiteľským členským štátom – konkrétne v tomto prípade Nemeckom – do pozície, keď umožnil orgánom, „aby požiadali o jeho vydanie na základe európskeho zatykacieho rozkazu a pokiaľ [členský štát pôvodu] neprijal v tomto smere žiadne opatrenia“⁷⁷. Zdá sa, že to je v súlade s vnímaním rozsudku lotyšským normotvorcom.

92. Podľa môjho názoru je rozhodnutie vo veci Pisciotti⁷⁸ viac či menej dispozitívne vo vzťahu k tejto otázke. Ako vyplýva z rozsudku, vo veci Petruhhin, rozsah povinnosti⁷⁹ na strane hostiteľského členského štátu je jednoducho postaviť členský štát pôvodu do pozície, v ktorej bude môcť následne rozhodnúť o vydaní vlastného občana a súdiť ho v tejto jurisdikcii v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v žiadosti o vydanie tretej krajiny. V prejednávanej veci by teda stačilo, keby Nemecko postúpilo žiadosť Ukrajiny Rumunsku, aby príslušné orgány činné v trestnom konaní v tomto štáte mohli rozhodnúť o tom, či požiadajú o vydanie európskeho zatykača na vydanie BY z Nemecka na účely trestného stíhania. Rozhodnutie vo veci Pisciotti⁸⁰ jasne stanovuje, že Nemecko v tomto zmysle nemá žiadne ďalšie povinnosti.

93. Z toho teda vyplýva, že v odpovedi na druhú otázku zastávam názor, že ani členský štát pôvodu, ani hostiteľský členský štát nemajú na základe rozsudku vo veci Petruhhin povinnosť požadovať od dožadujúceho štátu predloženie spisov na účely preskúmania či prevziať trestné stíhanie.

74 Latvijas Vēstnesis, 11.05.2005, Nr 74 (3232). Dostupné na: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/107820> (posledný prístup 11. septembra 2020). Podľa písomnej odpovede Komisie na otázku položenú Súdny dvorom tiež Rakúska republika zmenila svoje právo podobným spôsobom pridaním nového odseku 1a) do § 31 Bundesgesetz über die Auslieferung und die Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o vydávaní a vzájomnej pomoci), uverejneného v BGBl. I. č. 20/2020, ktorý nadobudol účinnosť 1. júna 2020.

75 Rozsudok z 10. apríla 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 56).

76 Bod 50 rozsudku Petruhhin.

77 Rozsudok z 10. apríla 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 56).

78 Rozsudok z 10. apríla 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

79 Bod 50 rozsudku vo veci Petruhhin.

80 Rozsudok z 10. apríla 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

F. O tretej otázke

94. Prostredníctvom tretej otázky sa vnútroštátny súd pýta, či je členský štát, ktorý bol tretím štátom požiadaný o vydanie občana Únie, na základe rozsudku vo veci Petruhhin povinný odmietnuť vydanie a sám prevziať trestné stíhanie, ak mu to jeho vnútroštátne právo umožňuje.

95. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za vydávané súdne rozhodnutie, aby s prihliadnutím na osobitosti veci posúdil tak nevyhnutnosť prejudiciálneho rozhodnutia na vydanie svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto ak sa položené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť.⁸¹ Súdny dvor však s cieľom preveriť vlastnú právomoc musí, ak je to potrebné, skúmať podmienky, za ktorých sa vnútroštátny súd naň obrátil, a najmä určiť, či požadovaný výklad práva Únie súvisí so skutkovými okolnosťami a predmetom sporu vo veci samej v takej miere, aby Súdny dvor nebol vedený k podávaniu poradných stanovísk k všeobecným alebo hypotetickým otázkam.⁸²

96. Vnútroštátny súd sa odvoláva na § 7 ods. 2 bod 2 nemeckého trestného zákona a tvrdí, že je možné zohľadniť zákaz diskriminácie podľa článku 18 ZFEÚ vyhlásením, že vydanie občana Únie do tretej krajiny je nezákonné, a prevzatím trestného stíhania nemeckými orgánmi činnými v trestnom konaní. No podľa nemeckej vlády citujúcej nedávny rozsudok Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko)⁸³ právomoc nemeckých súdov založená na § 7 ods. 2 bode 2 nemeckého trestného zákona má iba subsidiárny charakter. To znamená, že nemecké súdy na základe tohto ustanovenia majú právomoc iba v prípade, že trestné stíhanie nemôže alebo nechce prevziať žiadny cudzí štát. V tomto prípade to tak nie je, pretože Ukrajina má jednoznačne právomoc na trestné stíhanie BY a má záujem túto právomoc vykonávať.⁸⁴ Z tohto dôvodu sa tretia otázka položená vnútroštátnym súdom javí ako irelevantná pre riešenie sporu, a preto je neprípustná.

97. Je samozrejme potrebné pripomenúť, že Súdnemu dvoru neprináleží rozhodovať o výklade a uplatniteľnosti ustanovení vnútroštátneho práva. Súdny dvor musí skôr v rámci rozdelenia právomoci medzi súdmi Únie a vnútroštátnymi súdmi zohľadniť skutkový a právny kontext opísaný v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, v ktorom je položená otázka, ktorá mu bola predložená.⁸⁵

98. Vzhľadom na to, že sa zdá, že táto otázka je medzi účastníkmi konania sporná,⁸⁶ a predpoklad, z ktorého vychádza tretia otázka, dokazuje, že vnútroštátny súd prinajmenšom zatiaľ neurobil iné rozhodnutie, nemožno túto otázku považovať za *zjavne* irelevantnú. Tretia otázka by sa preto mala preskúmať v opísanom právnom kontexte alebo skôr v tom, na ktorom je založený návrh na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátnym súdom.

99. Základný predpoklad Súdneho dvora v rozsudku vo veci Petruhhin je, ako bolo uvedené, že členské štáty spravidla nemajú právomoc rozhodovať o veciach, ak nebol trestný čin spáchaný na ich území ani ich štátnymi príslušníkmi alebo ak obeť údajného trestného činu nie je štátnym príslušníkom tohto členského štátu.⁸⁷ Vychádzajúc z tohto predpokladu dospel Súdny dvor k záveru, že je možné vyhnúť

81 Rozsudok z 28. júna 2018, Crespo Rey (C-2/17, EU:C:2018:511, bod 34 a citovaná judikatúra).

82 Rozsudok z 24. októbra 2013, Stoilov i Ko (C-180/12, EU:C:2013:693, bod 38 a citovaná judikatúra).

83 Bundesgerichtshof, uznesenie z 23. apríla 2019 (4StR 41/19) dostupné na webovej stránke Spolkového súdneho dvora: <https://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&sid=09ff6a4c826bba36ff9531132f1210e7&nr=96151&pos=0&anz=1> (posledný prístup 11. septembra 2020).

84 Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Pisciotti (C-191/16, EU:C:2017:878, bod 48), a rozsudok z 10. apríla 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 49), ktoré odkazujú na rovnaké chápanie tohto ustanovenia.

85 Rozsudok z 13. júna 2013, Kostov (C-62/12, EU:C:2013:391, body 24 a 25 a citovaná judikatúra).

86 Právny zástupca BY tvrdil, že ustanovenie sa dá na túto vec uplatniť.

87 Bod 39 rozsudku Petruhhin.

sa akejkolvek beztretnosti bez vydania, ak by členský štát pôvodu mal podľa jeho vnútroštátneho práva právomoc stíhať hľadanú osobu za trestné činy spáchané mimo jeho územia. Mal na mysli situáciu, ktorá prevládala v mnohých členských štátoch, v ktorých im vnútroštátne právne predpisy bránia vo vydávaní vlastných štátnych príslušníkov.

100. Na rozdiel od prejednávanej veci, ak sa bude postupovať podľa zjavného výkladu § 7 ods. 2 bodu 2 nemeckého trestného zákona vnútroštátnym súdom, vo veci Petruhhin lotyšské právo nestanovuje extrateritoriálnu právomoc v prípadoch, keď ani páchatel, ani obeť neboli lotyšskými štátnymi príslušníkmi alebo v prvom prípade neboli držiteľmi povolení na trvalý pobyt v Lotyšsku. V tejto súvislosti sa Súdny dvor napriek tomu usiloval o zabezpečenie rovnakého zaobchádzania s osobami, ktoré sa pohybujú voľne v EÚ, ak hostiteľský členský štát mal pravidlo, ktoré vylučovalo vydanie jeho štátnych príslušníkov do tretích krajín. Ako bolo uvedené, riešením tohto problému bolo informovať orgány členského štátu pôvodu o žiadosti a v prípade potreby zabezpečiť európsky zatykač na účely odovzdania vyžadanej osoby na účely súdneho konania v členskom štáte pôvodu. No to predstavuje rozsah povinnosti, pričom prijatím týchto opatrení hostiteľský členský štát zabezpečí rovnosť v štýle rozsudku vo veci Petruhhin.

101. V tejto súvislosti súhlasím s tvrdeniami Komisie, ktoré boli prednesené na ústnom pojednávaní, že Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci Petruhhin našiel v tejto súvislosti nové riešenie otázky rovnakého zaobchádzania a že uviedol obmedzený súbor povinností hostiteľského členského štátu, ktorý nevydáva svojich štátnych príslušníkov. To je v súlade so zásadou právnej istoty, ktorá je nanajvýš dôležitá pre orgány činné v oblasti trestného práva. Podľa môjho názoru nie je podľa práva Únie hostiteľský členský štát povinný uskutočňovať žiadne iné kroky. Konkrétne, konštatovanie, že hostiteľský členský štát by mal automaticky odmietnuť vydanie občana Únie z iného členského štátu a prevziať samotné trestné stíhanie, sa opäť javí ako veľmi normatívne riešenie, ktoré je v rozpore so všeobecnou nezávislosťou a autonómiou orgánov činných v trestnom konaní hostiteľského členského štátu.

102. Súdny dvor vo veci Petruhhin nezávažil iné opatrenia, ktoré sú menej reštriktívne ako vydanie, ktoré by hostiteľský členský štát mohol prijať na účely splnenia svojich povinností podľa článkov 18 a 21 ZFEÚ.

103. Nie je to prvýkrát, čo sa Súdny dvor stretáva s ustanovením nemeckého práva, o aké ide v prejednávanej veci, a s odôvodnením, podľa ktorého by členský štát, ak má na to svoju právomoc, mal prevziať trestné stíhanie štátneho príslušníka iného členského štátu, ako opatrenie menej reštriktívne než vydanie do tretej krajiny. To samozrejme predpokladá, že tento členský štát nevydáva svojich štátnych príslušníkov vzhľadom na to, že akékoľvek obmedzenie vydávania podľa práva Únie je odvodené od daného pravidla a nie z práva, ktoré je vlastné občianstvu Únie.

104. Možno poznamenať, že v rozsudku vo veci Pisciotti⁸⁸ žalobca tiež nastolil tento argument. Generálny advokát Bot poukázal na vysvetlenie nemeckej vlády, že § 7 ods. 2 nemeckého trestného zákona nie je použiteľný, pretože nebola splnená jedna z podmienok tohto ustanovenia, a to, že požadované vydanie nemožno vykonať.⁸⁹ Súdny dvor naopak poukázal na to, že „otázka [bola] kladená iba v tom zmysle, či Spolková republika Nemecko mohla postupovať voči pánovi Pisciottimu spôsobom, ktorým by menšou mierou zasahoval do výkonu jeho práva na voľný pohyb, ak by ho namiesto do Spojených štátov chcela vydať do Talianskej republiky“⁹⁰.

88 Rozsudok z 10. apríla 2018 (C-191/16, EU:C:2018:222).

89 Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Pisciotti (C-191/16, EU:C:2017:878, bod 48).

90 Rozsudok z 10. apríla 2018, Pisciotti (C-191/16, EU:C:2018:222, bod 50).

105. Nad rámec toho by ustanovenie povinnosti členského štátu v tom zmysle, že by musel prevziať stíhanie cudzieho štátneho príslušníka namiesto jeho vydania, bolo v mnohých prípadoch v rozpore s povinnosťami, ktoré má členský štát na základe medzinárodných zmlúv o vydávaní. Článok 6 Európskeho dohovoru o vydávaní z roku 1957 umožňuje zmluvným stranám odmietnuť vydanie svojich štátnych príslušníkov za predpokladu, že na žiadosť dožadujúceho štátu predloží prípad príslušným orgánom s cieľom začať konanie, ak sa to považuje za vhodné. Neexistuje porovnateľné ustanovenie v prípade, že zmluvná strana prevezme trestné stíhanie cudzieho štátneho príslušníka. Ako už zdôraznili viacerí účastníci konania, medzinárodná právna pomoc v trestných veciach, najmä v oblasti vydávania, závisí od vzájomnej dôvery jednotlivých zmluvných strán. Ďalšie obmedzenie vydávania údajných páchatelov trestnej činnosti by mohlo viesť k neochote ostatných zmluvných strán pri uzatváraní dohôd s členskými štátmi EÚ. To však nemôže byť v záujme Európskej únie, ktorá, ako je jasne uvedené v odôvodneniach Zmluvy o Európskej únii, hovorí o „rozhodnutí uľahčiť voľný pohyb osôb a pritom zaručiť bezpečnosť svojich národov utvorením priestoru slobody, bezpečnosti a práva...“.

106. V každom prípade po vyššie uvedenej rozsiahlej analýze stačí odpovedať na tretiu otázku v tom zmysle, že neexistuje žiadna taká povinnosť, ktorá by vyplývala z rozsudku vo veci Petruhhin a ktorá by ukladala samotnému dožiadanému štátu ako takému povinnosť prevziať trestné stíhanie cudzieho štátneho príslušníka, ktorý je predmetom žiadosti o vydanie z tretieho štátu.

V. Návrh

107. Súhrnne preto treba konštatovať, že som dospel k nasledujúcemu záveru:

Rozsudok zo 6. septembra 2016, Petruhhin (C-182/15, EU:C:2016:630), bol, so všetkým rešpektom, nesprávny, a Súdny dvor by sa ním nemal riadiť. Prax a skúsenosti ukazujú, že situácia občana členského štátu, ktorý nevydáva svojich štátnych príslušníkov, a situácia občanov iných členských štátov nie je v skutočnosti porovnateľná na účely uplatnenia článku 18 ZFEÚ. K praktickým problémom súvisiacim s potenciálnou trestnoprávnou beztrestnosťou sa pridáva absencia vhodnej legislatívnej štruktúry EÚ. Preto navrhujem Súdnemu dvoru, aby sa z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, odklonil od rozhodnutia vo veci Petruhhin.

108. Bez ohľadu na to, či Súdny dvor s touto analýzou súhlasí, alebo nie, dospel som k záveru, že Súdny dvor by mal odpovedať na otázky položené zo strany Kammergericht Berlin (Vyšší krajský súd Berlín, Nemecko) takto:

1. Články 18 a 21 ZFEÚ sa musia vykladať v tom zmysle, že nebránia občanovi Únie dovoľávať sa práv vyplývajúcich z týchto ustanovení iba preto, že takéto občianstvo Únie získal až po získaní práva na pobyt v inom členskom štáte, ako je ten, ktorého štátnu príslušnosť získal neskôr, a teda neuplatnil svoje práva na voľný pohyb po tom, čo sa stal občanom Únie. Ak sa (ako v tejto veci) právo občana Únie na pobyt v členskom štáte odvodzuje od práva Únie, potom je tento občan oprávnený dovoľávať sa práv zaručených článkami 18 a 21 ZFEÚ.
2. Členský štát pôvodu nemá v zmysle práva Únie povinnosť požadovať od dožadujúceho štátu predloženie spisov na účely preskúmania či prevziať trestné stíhanie.
3. Právo Únie neukladá samotnému dožiadanému štátu ako takému povinnosť prevziať trestné stíhanie cudzieho štátneho príslušníka, ktorý je predmetom žiadosti o vydanie z tretieho štátu.